

ב ע ז ה ש י ת

מצוות

תעצא תורה

זמן שמחתנו

19

• מהלך שיעורו של כ"ק רבינו שליט"א •

כְּשֶׁאֶסּוּר לָנוּ לְבַטֵּחַ בַּבּוֹרָא...

פרק ב': ספקות באמונה

ישנה שאלה שנשאלת הרבה: מדוע מתוארת פרשת העקידה של יצחק אבינו על שמו אביו, אברהם אבינו?

והרי ליצחק לא היה ניסיון קל בכלל! יותר מכך: הוא מסר את נפשו - בפועל! אז למה כל הפרשה הזו נקראת על שמו של אביו?

אלא, יצחק נולד לאבא למוד ניסיונות ומעברים. וכשנקרית לפניו סיטואציה של מסירות נפש לבורא - הוא רואה בה הזדמנות באופן אוטומטי. הניסיונות כבר נמצאים אצלו בגנים.

לכן, כשהוא בא למסור נפשו, לא ראה בזה שום ניסיון גדול.

אך אצל אביו, אברהם, הסיפור שונה.

הוא עצמו כבר עבר 9 ניסיונות בסה"כ. בכל אותם ניסיונות התהליך עבד כך:

הבורא מצווה עליו משהו שנראה אצלו כלא מציאותי בעליל, אבל הוא התגבר עליהם ועבר את כל המחסומים, והצליח לקיים את ציווי

פרק א': לשבת בפסחה או לא?

האם שמתם לב מתישהו לחשבון הבא:

הרי בסוכות, רצון הבורא הוא, שנשב תחת הסוכה. יומם ולילה. שנישן שם, שנאכל שם שנשהה שם ושנשוחח שם.

ואז, תוך כדי הישיבה בסוכה החצי־מקורה - גשם עז ניתץ על גבי הסכך ופורץ את מחסום הגג ומטפטף ישירות עלינו.

השנה זה כבר קרה ביומו השלישי של החג. בשנה שעברה זה גם קרה ובשנה הבאה, ככל הנראה, זה גם יקרה...

אבל למה?! למה הוא, כביכול, מפריע לנו לשבת תחת הסוכה, לקיים את ציוויו?!

האם זה לא סותר האחד את השני??

השאלה הזו שחובטת בתוכנו כעת, פילחה גם בנפשו של אברהם אבינו לפני אלפי שנים. ועל כך, בקטע הבא.

•••

הבורא.

אך כאן: ביום אחד הבורא אומר לו מפורשות "כי ביצחק ייקרא לך זרע" - יצחק הוא ימשיך את מסורתך.

ולמחרת, פונה אליו הבורא ואומר לו: את אותו יצחק, קח אותו ותקריב אותו לקרבן בשבילי!

ואז, צפים הבלבולים בשיא עוצמתם: **רבש"ע, הרי אתמול אמרתי לי שהוא ימשיך אותי, ומה קרה עכשיו??**

פתאום הוא לא ימשיך אותי וניחוחו יעלה לרצון בשבילך? אז מי כן ימשיך אותי, כיצד יקוים הציווי הראשוני??

כאן, הספקות היו באמונה עצמה!

לכן נקרא הניסיון על שמו של אברהם אבינו ולא על שם בנו, יצחק.

נו, אבל כל הפלפול הנחמד הזה עדיין לא פותר לנו את המועקה: לשהות בסוכה - או לצאת? ללכת לעקידה או להמשיך את המסורת?

•••

פרק ג': שלושה פללי ברזל

הרמב"ן נוקט בשיטה שהאמונה לא תבוא רק עלידי ביטחון. אך הביטחון - כבר כולל בתוכו את האמונה.

ואילו ה'חובות הלבבות' טוען לעומתו כי גם הביטחון לא יועיל אלא אם הוא מלווה באמונה.

הבה ננסה להבין את פשר השיטה האחרונה:

שיטתו של ה'חובות הלבבות' אומרת בעצם שישנם פעמים בהם אנחנו צריכים לנטוש את הביטחון בצד, ולהמשיך עם אמונה נטולת ביטחון. כגון:

כשניצבת מולנו איזושהי מועקה או מעבר כלשהו שאיננו מוצאים את דרך המוצא מהם.

אז, ישנם בידינו שני אפשרויות: או להישבר ולהתייאש מהם; או לקחת אותם ולהתחבר דרכם אל הבורא.

ברגע שאימצנו את האפשרות השנייה, הנכונה, כעת עלינו לעבור שלושה שלבים שבהם אין שום זכר למידת הביטחון!

1. עלינו לבחור באפשרות הזו. לבחור

שאנחנו עולים על מסלול של חיבור ולא להישבר מכך;

2. עלינו להחליט באפשרות הזו. להחליט שעם הדרך הזו אנחנו צועדים - ויהי מה.

3. עלינו להשתדל בשביל האפשרות הזו. להתחיל בעשייה נמרצת בכדי שנוכל אכן להתחבר אליו.

בשלושת הסעיפים הללו - אסור לנו בכלל לצעוד עם ה'ביטחון'. כי אם נצעד אתו הוא יוכל להוליך אותנו להפקרות - "למה לי להשתדל או להחליט או לבחור בכך, הרי הבורא כבר ממילא דאג לי"...

•••

פרק ד': שאלה פילוסופית

"ואולי", ישאל המתפלסף, "אולי לא צריך את השלב השני?"

"הרי אם כל שלב ההחלטה הוא בכדי שנבוא להשתדל בשביל הבחירה, שהיא השלב הראשון, אז אולי נלך ישר מהבחירה - להשתדלות. מה רע?"

רק, הסביר הרבי נפלאות, ההחלטה היא שלב חיוני ביותר.

כי ברגע שבחרנו בחיבור - עוד לא עשינו כלום.

אנחנו צריכים לדעת ששני האפשרויות שהובאו למעלה, הם קיצוניים כמטחוני קשת. הם כה קיצוניים: או חיים - או מוות.

אם נבחר בחיבור - נחיה. 'צדיקים במיתתם קרויים חיים'.

ואם נבחר בייאוש - נמות. 'רשעים בחייהם קרויים מתים'.

ואנחנו, צריכים לבחור בחיים. 'ובחרת בחיים'. לבחור ב'חי החיים', שהוא זה שיביא לנו את החיבור!

לכן, ברגע שלא היפכנו את הבחירה הזו להחלטה ולא החלטנו שזה עניין של חיים ומוות - לעולם לא נוכל להשתדל עבורה.

רק כשנחליט שניצבת כאן באוויר שאלה של חיים ומוות - אז נוכל לעבור לשלב הבא, להשתדל עבור הבחירה הזו!

•••

פרק ה': מאמונה לביטחון

לאחר שעברנו את שלושת השלבים, אנחנו נכנסים לשלב הרביעי - **שלב העשייה**.

ובשלב זה - משתנה המגמה. מאמונה לביטחון.

כי בשלב הזה אנחנו אווזים לאחר שמיצינו את כל הדרכים להגיע לחיבור ועכשיו מחכים לראות את התוצאה, האם בסוף יהיה חיבור או לא.

לכן, אומר ה'חובות הלבבות', בשלב זה אנחנו נוטשים את האמונה. כאן אנחנו עוברים לביטחון.

בוטחים בבורא שהוא זה שיביא לנו את החיבור - אם ירצה בכך...

ויכול באמת להיות שבסוף - לא נראה את התוצאה. אבל אל לנו להישבר מכך, כי זה כבר לא בידינו. כבר הנחנו את זה ברשות הבורא.

אבל... מהיכן נשאב את מידת הביטחון הזו? מה יעניק לנו את הכוח לשחרר את המושכות ולבטוח בבורא?

•••

פרק י': אתה בטוח? ...

כדי להבין מהיכן נשאב את הביטחון, עלינו לשנות את התפיסה הרווחת שאומרת לנו שברגע שאנו בוחרים לבטוח בבורא - **אנחנו בטוחים**. אם אתה בוטח - אתה מבוטח.

ממש לא.

לפי ה'דרך' של ר' אשר המנגינה שונה:

'ביטחון' פירושו - **"אתה בטוח שאתה לא בטוח!"**. אני בטוח שאני, מצד עצמי, מועד ליפול כל רגע, ואינני בטוח כלל, ומיהו זה שתומך בעדי? הרבש"ע!

כך היא 'מידת הביטחון' לפי ה'דרך'!

כשאנחנו בטוחים - שאנו לא בטוחים - אז אנחנו בוטחים!

ושלא נתבלבל:

בבחירה: אנחנו בטוחים;

בהחלטה: אנחנו בטוחים;

בהשתדלות: אנחנו בטוחים;

בעשייה: אנחנו לא בטוחים.

כי בשלושת השלבים הראשונים - אין לנו ביטחון! עד כדי כך שה'חובות הלבבות' מתריע ומזהיר **שמי שכן ילך עם הביטחון באותם שלבים, הוא יקבל על כך עונש מן השמיים!**

לא יאומן! ישנם זמנים בהם אסור לנו לבטוח בבורא.

רק להאמין. לבחור. להחליט. ולהשתדל. מעבר לכך - כלום.

ואח"כ, בשלב הביטחון, כשנהיה ברורים שאנחנו לא בטוחים - אז נזכה למידת הביטחון שהיא אכן תביא אותנו לחיות חיים...

הווי אומר: לא אחת יקרה שנבחר ונחליט ונשתדל בשביל מטרה כלשהי, אך תוך כדי העשייה למענה - היא רק מתרחקת והולכת מאתנו.

לא נראה שהיא בהישג ידינו.

כאן, נכנסת מידת הביטחון: לא להשתולל ולהרוג אנשים בדרך למטרה, רק לרצות בה ולהמשיך לרצות בה - גם כשהיא לא תבוא.

וברגע שנרצה בה גם כשהיא לא תבוא, נקבל שכר גם על הבחירה; גם על ההחלטה; וגם על ההשתדלות והרצון בשבילה.

•••

פרק י': פשהרצון נוגד לצרף

בכדי לקרב את הדברים אל השכל, נשתמש בסיפור הידוע על ר' יונתן אייבשיץ:

באחד מן הימים, כשפסע לאיטו ברחובות העיר, נעצרה כרכרה מלכותית ומרשימה בסמוך אליו.

העגלון צעק לעברו: "המלך יושב בתוך הכרכרה הזו, הוא קורא אותך אליו".

ור' יונתן אכן עלה על מדרגות הכרכרה.

"להיכן מועדות פניך?", המלך רצה להשתעשע מעט בחוכמת היהודים.

"אינני יודע", ענה ר' יונתן בפשטות.

לשמע תשובה 'שטותית' זו, ציווה המלך להשליכו אל בתי האסורים בגין חוצפה ועזות פנים כלפי המלך.

לאחר מספר ימים, כשוך חמת המלך, הסקרנות עדיין פעמה בתוכו.

פרק ח': קופצים לביטחון!

ואברהם אבינו?

הוא בחר להקשיב לבורא כשהוא אמר לו "כי ביצחק ייקרא לך זרע".

והוא גם בחר בכך והחליט בכך והשתדל לכך.

אך לפתע, כשהבורא אומר לו לפעול הפוך מכך ולהקריב את בנו - הוא מצא את עצמו חסר אונים!

רבש"ע, מה אני עושה? להקריב או להמשיך בהשתדלות???

ואז, הוא עבר לביטחון! הוא נטש כל הבנה ופרץ כל מחסום של צורך - ורץ הישר למה שהבורא אמר לו לעשות.

הוא בעצם דוגמא חיה לאחד שבחר והחליט והשתדל - ובסוף לא הגיע למטרה.

הוא לא נשבר ולא ניסה לערער את ציווי הבורא.

הוא קפץ הישר לביטחון! הוא הבין שהוא לא בטוח, ורק כך יכול היה לעקוד את בנו!

נו, ועכשיו נשאל:

עדיין מפריע לנו הגשם בסוכה?...

"הרי אתה אדם חכם ונבון", מספר משרתים הציבו את ר' יונתן בפני המלך, "אז מהי פשרה של תשובה תמוהה זו שענית לי?".

ר' יונתן, בחוכמתו הרבה השיב למלך בפנים מסבירות: "פשוט מאוד, אני רציתי ללכת לבית המדרש. אך לא ידעתי אם אני אכן יגיע לשם. והעובדה - שאני אכן לא הגעתי לשם..."

"לכן, לא רציתי לשקר בפני המלך ולהעיד כי אני באמת הולך לשם..."

הוא, ר' יונתן, בהחלט רצה ללכת לבית המדרש. לא רק שהוא רצה, הוא גם בחר בכך; החליט בכך; והשתדל בשביל זה.

אבל למעשה? הוא לא רצה לעבור על שקר ולומר שהוא אכן הולך לשם. הוא לא היה 'צריך' ללכת לשם - הוא 'רצה' ללכת לשם.

גם אנו: אנחנו 'רוצים' לצעוד בנתיב החיבור, אבל אנחנו לא 'צריכים' חיבור.

כי אם 'נרצה' חיבור, אז גם כשבסוף הוא לא יגיע, דווקא אז הוא כן יגיע...

דווקא כשנמצא את עצמנו חסרי אונים, בלי כל דרך לחיבור - אז נשיג חיבור!

•••

• אלומת אור || געדאנק מתוך השיעור •

למעוד, כי רק זה מה שיביא לנו את ה'שמחה' האמיתית - בטוח שלא בטוח...

בימים אלו, אנו מברכים האחד לרעהו, ומתפללים: "מועדים לשמחה", פירש הרב:

הלוואי ונזכה לראות שאנחנו מועדים ליפול ונוטים

יוצא לאור ע"י

להצטרפות לרשימת התפוצה: sh035702728@gmail.com

נתרם לעילוי נשמת
מרת יהודית בת יעקב דניאל
ע"ה

פרנס
הגליון